

Eesti Kultuuriloolise Arhiivi (EKLA) andmebaasist ELLEN **Tiina Saluvere, Eesti Kirjandusmuuseum**

Eesti Kultuurilooline Arhiiv (EKLA) on 1929. aastal Eesti Rahva Muuseumi (ERM) allasutuseks loodud arhiiv, mis koondab endasse eesti kultuuriloos oluliste isikute ja organisatsioonidega seotud käsikirjalisi materjale, fotosid ja kunsti. Praeguse seisuga on EKLA-s ca 170000 sü käsikirju ja üle 190000 foto ja negatiivi. Lisaks on EKLA-s väiksema mahuga kunstikogu ning heli- ja filmikogu. Kuna kõik EKLA materjalid on unikaalsed, töötas arhiivi omaaegne juhataja Mart Lepik nende süstematiseerimiseks välja korraldamispõhimõtted, mis kehtivad EKLA-s tänaseni. Korraldatud materjali kohta saab uurija infot kartoteegist, töötajale on lisaks kasutada ka fondinimestikud.

Seoses infotehnoloogia arenguga tekkis 1990. aastate lõpul vajadus luua elektronkataloog, mille ülesehitus arvestaks EKLA kogude struktuuri ja süstematiseerimisprintsipi. Koostöös tarkvarafirmaga Urania asuti 1999. a selle väljatöötamisele. Esialgne, klient-server tehnoloogial põhinev versioon oli kasutatav ainult Kirjandusmuuseumi võrgus asuvatest arvutitest. Andmebaas sai nimeks ELLEN – aastakümneid EKLA-s töötanud legendaarse arhivaari Ellen Kaldjärve mälestuseks. Esimese etapi prioriteedid olid käsikirjade kogu ja registriraamat.

Mõni aasta pärast esialgse versiooni valmimist leiti, et andmebaas võiks olla kättesaadav ka internetis. 2004. a kevadel valmiski veebipõhine ELLEN, millel on kaks mõnevõrra erinevat vaadet: parooli ja kasutajanimega turvatud arhiivitöötaja versioon ja kõigile huvilistele kasutamiseks mõeldud avalik versioon – <http://www2.kirmus.ee:8080/ellen/avalik.do>

Järgmiste arendustena on andmebaasile lisandunud foto- ja kunstikogu kataloogid, järke ootavad heli- ja filmikogu. Paraku on suurimaks probleemiks andmete sisestamine — selleks napib aega ja ressursse. Praeguse seisuga (okt 2007) on ELLEN-isse sisestatud ligi 60000 säilitusühiku kirjed.